

Vybrané entity

Pojem entita

- Původně filozofický pojem – cokoli, co vykazuje nějaké znaky předpokladu existence
- V právu – z anglosaských zdrojů – „jednotka“ vykazující určité znaky, charakteristické rysy, které ji spojují s jinými entitami, a mající určité znaky a rysy, které ji od jiných entit oddělují.
- Subjekt v právu – očekává se jeho přirozená nebo získaná subjektivita
- Entita – něco .... Např. daňový subjekt, účetní jednotka, osoba, korporace, organizace, organizační útvar, vládní orgán, úřad, trust, kartel, fond ....

Entity finanční správy

Vykonavatelé finanční správy

Např.:

- Úřady, správci „daně“ ....
- Úřední osoby
- Osoby s delegovanou působností ve finanční správě
- Správci kapitol
- Správci dotací ...

**Tj. entity v postavení +-
vrchnostenském – entity povinné FS
konat**

Adresáti finanční správy

Např.:

- Daňové subjekty
- Jiné osoby zúčastněné na správě daní
- Příjemci dotací
- Finanční instituce
- Směnárníci
- Finanční zprostředkovatelé ...

Tj. entity povinné výkon FS strpět

Mix entit

- Entita v postavení vykonavatele finanční správy (A)
- Entita v postavení adresáta finanční správy (B)
- Entita v postavení A1 vůči B1 a současně v postavení B2 k A2

Partnerství entit

- Nepravé partnerství – vynutitelné, zásada spolupráce, zásada součinnosti
- Právé partnerství – ze smlouvy

Pozor na subjektivitu, resp. nositele subjektivity

Mozkocvična

Interpretujte:

- § 10 odst. 3 DŘ:

„Správce daně má způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení ve věcech souvisejících se správou daní a v tomto rozsahu má i procesní způsobilost.“

- § 19 OSŘ (zákon č. 99/1963 Sb., v platném znění)

„Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má právní osobnost; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává.“

- § 20 OSŘ

(1) Každý může před soudem jako účastník samostatně právně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém je svéprávný.

(2) Přiznává-li zvláštní právní předpis namísto státu někomu jinému způsobilost samostatně jednat před soudem ve věci týkající se majetku státu, jedná tato osoba jako účastník.

Interpretujte:

§ 5 Zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění:

„Stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena

a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním,

b) nesprávným úředním postupem.“

Z komentáře WK ASPI – extenzivní výklad „správního řízení“ – sř *sensu largo*

- Rozhodnutí vydaná ve správním řízení jsou všechna ta, která byla vydána správním orgánem při výkonu státní správy, a nikoliv tedy samosprávy, nešlo-li o výkon přenesené působnosti. Postup podle správního řádu není se zřetelem k jeho obecné a podpůrné povaze nezbytnou podmínkou pro to, aby šlo o správní rozhodnutí, za taková jsou pokládána i rozhodnutí podle zvláštního zákona, např. podle daňového řádu. Jsou jimi i rozhodnutí vydaná osobami při výkonu státní správy jinými orgány nebo právníckými či fyzickými osobami, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy

Finanční správa jako správa majetku

- **MAJETEK** (§ 495 OZ): „Souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. **Jmění** osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů.“

- Čl. 11 LZPS:

(1) **Každý má právo vlastnit majetek.** Vlastnické právo všech vlastníků má **stejný zákonný obsah a ochranu.** Dědění se zaručuje.

(2) Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice.

(3) Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

(4) Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

(5) Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Organizační složka státu

- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů:

1. ministerstva a jiné správní úřady státu,
2. Ústavní soud,
3. soudy,
4. státní zastupitelství,
5. Nejvyšší kontrolní úřad,
6. Kancelář prezidenta republiky,
7. Úřad vlády České republiky,
8. Kancelář Veřejného ochránce práv,
9. Akademie věd České republiky,
10. Grantová agentura České republiky
11. jiná zařízení, o kterých to stanoví zákon

POZN.: obdobné postavení jako organizační složka státu má Kancelář Poslanecké sněmovny a Kancelář Senátu.

Charakteristika OSS

- **Není právnickou osobou.**

Tím není dotčena její působnost nebo výkon předmětu činnosti podle zvláštních právních předpisů a její jednání v těchto případech je jednáním státu

- **Je účetní jednotkou***, pokud tak stanoví zákon.
- Ministerstvo může zřídit organizační složku státu se souhlasem MF!
- OSS hospodaří s vyčleněným majetkem státu.
- Hospodaření s majetkem – Zákon o majetku ČR
- Finanční hospodaření – Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (**rozpočtová pravidla**)

*) Účetní jednotka

- Entita, která vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- **právnícké osoby - tuzemci,**
- **zahraniční právnícké osoby a zahraniční jednotky,** které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- **organizační složky státu,**
- **fyzické osoby,** které jsou jako a) podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku; b) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obrátu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku; c) ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí; d) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky sdruženými ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti je účetní jednotkou, d) ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- **Fondy:** svěřenské podle občanského zákoníku, fondy obhospodařované penzijní společností podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, investiční fondy bez právní osobnosti podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, nebo ty, kterým povinnost sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis nebo které jsou účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu.

Příspěvková organizace státu

- Státní **právnícké osoby**
- Obecně – veřejný ústav (NOZ)
- Úprava SPO roztržštěná:
- Hospodaření s majetkem – Zákon o majetku ČR (§ 54)
- Finanční hospodaření – Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (**rozpočtová pravidla**)
- Zvláštní předpisy – některé PO přímo ze zákona
- Podpůrně úprava pro OSS
- Zřizovatel – organizační složka státu

Organizace územních samosprávných celků

- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Druhy:
  1. **organizační složky** - zařízení bez právní subjektivity - RPÚR
  2. **příspěvkové organizace** jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk - RPÚR
  3. **obchodní společnosti**, a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným - ZOK
  4. **ústavy** podle NOZ,
  5. **školské právnické osoby** podle školského zákona – 561/2004 Sb.
  6. **veřejné výzkumné instituce** podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích

VEŘEJNÉ FONDY

Pojem „veřejný fond“

- ▶ Laštovka (1927): „**Veřejný fond je samostatné, účelům veřejné správy věnované jmění**“ (Slovník veřejného práva)
- ▶ Právní subjektivita
- ▶ Konglomerát veřejného majetku
- ▶ Účel

Charakteristika

- Součást veřejných financí
- Součást veřejných rozpočtů
- Alternativní financování x přímé dotace z rozpočtu
- Přímá kontrola veřejnou mocí – parlament, vláda, ministerstvo

Kategorie veřejných fondů

- ▶ Veřejné fondy *sensu largo*:
- ▶ Státní rozpočet, územní rozpočty, rozpočty komor
- ▶ Státní fondy
- ▶ Národní fond
- ▶ Účelové fondy ÚSC a jiných VP korporací
- ▶ Veřejné asekurační instituce (netržní veřejné pojistné, garanční a zajišťovací fondy)

STÁTNÍ FONDY

Pojem a charakteristika

- ▶ Legální definice: $\emptyset$
- ▶ Právnícká osoba zřízená zákonem
- ▶ Účelové veřejné fondy dotací vázané na státní rozpočet
- ▶ Obligatorní název „státní fond“
- ▶ Obecná úprava: ZRP (218/2000 Sb.) 28

Zákon o státním fondu - konstrukce

- ▶ Zřízení fondu – název **státního fondu**
- ▶ Stanovení orgánu působnosti
- ▶ Finanční zdroje
- ▶ Způsob použití
- ▶ Způsob financování správních výdajů

Správní výdaje

- ▶ Výdaje spojené s činností zaměstnanců
- ▶ Úhrady členům orgánů sf stanovené zákonem
- ▶ Správní výdaje financované z dotací ze státního rozpočtu: pravidla hospodaření oss

Stávající státní fondy

- ▶ Státní fond **podpory investic** (bývalý SF rozvoje bydlení)
- ▶ SF **životního prostředí**
- ▶ SF **kultury** České republiky
- ▶ SF **dopravní infrastruktury**
- ▶ SF **kinematografie**
- ▶ Státní **zemědělský intervenční fond**

Historické státní fondy

- Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie
- Státní fond pro zúrodnění půdy
- Státní fond ochrany ovzduší
- Státní fond ochrany vod
- Státní meliorační fond ...

Nerealizované fondy

- Státní fond obnovy vodohospodářské infrastruktury (návrh Asociace krajů ČR – 2008)
- Státní fond rozvoje lesního hospodářství (poslanecký návrh 2002)

STÁTNÍ FOND PODPORY INVESTIC

- ▶ Vznik: 21.6.2000 jako Státní fond rozvoje bydlení
- ▶ Sídlo: PRAHA
- ▶ Úprava: 211/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ▶ Účel: podporovat rozvoj bydlení v ČR, regionální rozvoj a oblasti cestovního ruchu.
- ▶ Garanční fond cestovních kanceláří, COVID lázně, COVID ubytování ....
- ▶ Správce: MMR
- ▶ Statut: <http://www.sfrb.cz> - upravuje podrobnosti o činnosti Fondu a o jeho vnitřní organizaci.

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- ▶ Vznik: 1991 (spojení SF ochr.ovzduší + SF ochr. vod)
- ▶ Úprava: 388/1991 Sb.
- ▶ Správce: MŽP
- ▶ Statut: www.sfzp.cz
- ▶ Sídlo: Praha

Nová zelená úsporám

- www.novazelenausporam.cz
- program Ministerstva životního prostředí administrovaný Státním fondem životního prostředí ČR zaměřený na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech

STÁTNÍ FOND DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY

- ▶ Vznik: 1.7.2000
- ▶ Úprava: 104/2000 Sb.
- ▶ Správce: MD
- ▶ Statut: www.sfdi.cz/statut.htm
- ▶ Sídlo: Praha

Hlavní úkoly SFDI

- ▶ rozvoj, výstavba, údržba a modernizace silnic a dálnic, železničních dopravních cest a vnitrozemských vodních cest.
- ▶ financování výstavby a údržby
- ▶ Podpora průzkumných a projektových prací, studijní a expertní činnosti zaměřené na dopravní infrastrukturu

STÁTNÍ FOND KULTURY

- ▶ Vznik: 1.7.1992
- ▶ Úprava: 239/1992 Sb.
- ▶ Správce: MK
- ▶ Statut: <http://www.mkcr.cz/statni-fondy/statni-fond-kultury-cr/>
- ▶ Sídlo: Praha

Hlavní účel SFK

- ▶ Podpora české kultury
- ▶ Ediční počiny v oblasti periodických i neperiodických publikací
- ▶ Obnova a udržování kulturních památek a sbírek
- ▶ Výstavní a přednášková činnost
- ▶ Propagace české kultury v zahraničí
- ▶ Etc.

STÁTNÍ FOND KINEMATOGRAFIE

STÁTNÍ FOND KINEMATOGRAFIE

- ▶ Vznik: 1.1.2013
- ▶ Úprava: 496/2012 Sb. (zákon o audiovizi)
- ▶ Správce: MK
- ▶ Statut: <http://www.fondkinematografie.cz>
- ▶ Sídlo: Praha

Hlavní účel SFK

- ▶ a) vykonává správu audiovizuálních poplatků, poplatku z vysílání reklamy a správních poplatků podle zákona o audiovizi,
- b) vede evidenci v oblasti audiovize,
- c) poskytuje podporu kinematografie,
- d) vykonává majetková autorská práva a majetková práva výkonných umělců, která případnou státu podle jiného právního předpisu,
- e) vykonává práva výrobce audiovizuálních děl, která na jeho právního předchůdce přešla podle jiného právního předpisu, a práva výrobce zvukově obrazového záznamu, která mu náleží podle jiného právního předpisu,
- f) přiděluje koprodukční statut podle Úmluvy nebo jiné mezinárodní smlouvy o filmové koprodukcii,
- g) poskytuje filmové pobídky,
- h) vykonává činnosti stanovené jinými právními předpisy.

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND

- ▶ Vznik: 2000
- ▶ Úprava: 256/2000 Sb.,
- ▶ Správce: MZ
- ▶ Statut: www.szif.cz
- ▶ Sídlo: Praha
- ▶ Předchůdce: Státní fond tržní regulace v zemědělství

Účel SZIF

- ▶ akreditovaná platební agentura a zprostředkovatel finanční podpory, kterou Evropská unie v rámci opatření Společné zemědělské politiky poskytuje České republice z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu **EAGF**, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova **EAFRD** a Evropského rybářského fondu **EFF**.

NÁRODNÍ FOND

- Nemá právní osobnost, odbor Ministerstva financí
- od 31.12.1998
- spravuje a koncepčně a metodicky řídí toky finančních prostředků z EU a zahraničí poskytnuté ČR v rámci Evropských strukturálních a investičních fondů, předvstupních nástrojů, nástrojů – Transition Facility, FM EHP/Norska, Programu švýcarsko-české spolupráce a FS EU. Vykonává funkci Platebního a certifikačního orgánu (PCO) pro ESI fondy a FM EHP/Norska spravuje účty, zajišťuje evidenci peněžních prostředků NF a plní výkaznické povinnosti ve vztahu k orgánům EU, národním orgánům, Kanceláři finančních mechanismů a Švýcarskému velvyslanectví v Praze. Vykonává funkci kompetentního orgánu odpovědného za akreditaci platební agentury určené k provádění opatření společné zemědělské politiky (SZP) a za určení certifikačního subjektu. Zajišťuje v oblasti své působnosti související právní otázky a podílí se na vnitrostátních dokumentech smluvního charakteru. Vykonává legislativní činnost v oblasti své působnosti v rámci členství v pracovních orgánech EU a ČR. Zajišťuje koncepci a metodiku rozvoje informačního systému PCO a jeho údržbu pro potřeby NF. Zajišťuje a zodpovídá za datovou komunikaci IS VIOLA s monitorovacím systémem ESI fondů v gesci MMR. (zdroj MF)

Veřejné asekurační fondy

- Pojem „asekurace“
- Pojistné fondy
- Garanční systémy a fondy
- Příklad **Garanční systém finančního trhu** - zákonem zřízená instituce pro zajištění, správu a použití finančních prostředků určených pro zabezpečení a udržení stability finančního trhu v České republice. Vznikl 1. 1. 2016 z **Fondu pojištění vkladů** (dnes vnitřní jednotka GSFT). Další jednotkou je **Fond pro řešení krize**.